

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00290&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00290. Вузлувата еритема

Автор: Anne Pietinalho
Редактор оригінального тексту: Jukkapekka Jousimaa
Дата останнього оновлення: 2013-03-18

Основні положення

- Необхідно підтвердити або виключити можливе основне захворювання, наприклад, стрептококову інфекцію, саркоїдоз, туберкульоз чи ієрсиніоз.

Епідеміологія

- У жінок зустрічається частіше (в 3-5 разів), ніж у чоловіків.
- Захворюваність залежить від расових і географічних відмінностей (щодо більшості основних причин).
- Хворіють переважно люди молодого віку.
- Характерна зимово-весняна сезонність.

Етіологія

- Інфекційні захворювання, такі як
  - стрептококовий тонзиліт (за 7–14 днів до появи вузлів) [настанова 00007 | Фарингіт і тонзиліт]
  - мононуклеоз [настанова 00014 | Мононуклеоз]
  - інфекція, викликана *Chlamydia pneumoniae* [настанова 00122 | Пневмонія]
  - ієрсиніоз [настанова 00035 | Ієрсиніоз], сальмонельоз [настанова 00175 | Діареї, викликані мікроб...]

- первинна туберкульозна інфекція
[настанова 00126] [Діагностика туберкульозу]
- Саркоїдоз [настанова 00135] [Саркоїдоз]
- Запальні захворювання кишковика [настанова 00194] [Виразковий коліт]
[настанова 001073] [Хвороба Крона]
- Ревматичні захворювання [настанова 00456] [Rheumatoid arthritis]
- Інші аутоімунні захворювання
- Вагітність
- Медикаментозна реакція, наприклад, на
  - сульфаніламід
  - оральні контрацептиви, гормональні препарати
- Злоякісні новоутворення
- Часто етіологія залишається невідомою.

Симптоми і клінічні ознаки

- Поодинокі червоні, болючі, підняті над поверхнею шкіри вузли на передній поверхні нижніх кінцівок (зображення [зображення 00139] [Erythema nodosum on the ...] [зображення 00979] [Erythema nodosum in the ...]); рідко на інших частинах тіла (зображення [зображення 00142] [Erythema nodosum migrans...])
- Можливі втома, лихоманка, артралгія, іноді навколосуглобовий набряк і гіперемія.
- Підвищення ШОЕ

Дослідження

- Дослідження спрямовані на виявлення основного захворювання для призначення специфічної терапії.
- Необхідно розпитати про наявність симптомів у членів родини.

Основні дослідження

- Бактеріологічне дослідження мазка з зіву на стрептокок
- Рентгенографія ОГП (саркоїдоз, туберкульоз)
- ШОЕ, СРБ

- Загальний аналіз крові з тромбоцитами, загальний аналіз сечі (інші інфекції)

Відповідно до індивідуального рішення

- Антистрептолізин (зміна титру або високий титр можуть свідчити про стрептококову інфекцію)
- Швидкий тест на мононуклеоз або IgM до вірусу Епштейн-Барра
- Антитіла до ієрсиній
- Антитіла до *Chlamydia pneumoniae* за наявності респіраторних симптомів

Лікування

- Спокій
- Лікування основного захворювання
- НПЗП
- Охолоджуючі, а також гарячі компреси можуть полегшити симптоми.
- Якщо не виявлено жодної поточної інфекції або іншої специфічної причини, можна розглянути інші нестероїдні протизапальні агенти (колхіцин, гідроксихлорохін, дапсон, талідомід) або системне лікування глюкокортикоїдами, а в проблемних випадках також кількадекільтикурс лікування йодидом калію в таблетованій формі (доза для дорослих 260 мг × 3, для пацієнтів з низькою масою тіла - менша доза). Перед початком лікування необхідно перевірити функцію щитоподібної залози і можливу гіперчутливість до йоду.

Коментар експерта. Лікарський засіб дапсон станом на 14.02.2019 не зареєстрований в Україні.

Критерії направлення у спеціалізовані медичні заклади

- Відповідно до важкості захворювання
- Якщо можливе основне захворювання не можна визначити на етапі первинної медичної допомоги

Спостереження

- Відповідно до захворювання

Пов'язані джерела

- Література пов'язані
00700 [Erythema nodosum – Relat...]

Настанови

- [Настанова 00007](#). Фарингіт і тонзиліт.
- [Настанова 00014](#). Мононуклеоз.
- [Настанова 00122](#). Пневмонія.
- [Настанова 00035](#). Ієрсиніоз.
- [Настанова 00175](#). Діареї, викликані мікробами.
- [Настанова 00126](#). Діагностика туберкульозу.
- [Настанова 00135](#). Саркоїдоз.
- [Настанова 00194](#). Виразковий коліт.
- [Настанова 01073](#). Хвороба Крона.
- [Настанова 00456](#). Rheumatoid arthritis.

Зображення

- [Зображення 00139](#). Erythema nodosum on the leg of a woman.

Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00979](#). Erythema nodosum in the legs.

Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen Suvi Cajanus
Duodecim Medical Publications Ltd

- [Зображення 00142](#). Erythema nodosum migrans on the dorsal surface of the toes.

Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.
Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.
Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00290   Ключ сортування: 013.075   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2013-03-18

Автор(и): Anne Pietinalho   Редактор(и): Jukka Pekka Jousimaa   Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Dermatology   Internal medicine   Infectious diseases

---

Ключові слова індексу
mesh: Erythema Nodosum   speciality: Dermatology   speciality: Infectious diseases   speciality: Internal medicine   icpc-2: S99
